

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**М.Х. ДУЛАТИ АТЫНДАҒЫ
ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ**

**ТАРАЗСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
им. М.Х. ДУЛАТИ**

«БЕКІТЕМІН»

Қабылдау комиссиясының төрағасы

М.Х. Дулати атындағы

Тараз университетінің

Басқарма Төрағасы - Ректор

Байжуманов М.К.

» 06 2025 ж.

**В042 «Журналистика және репортер ісі»
білім беру бағдарламасы бойынша
шығармашылық емтиханды өткізу
БАҒДАРЛАМАСЫ**

ПРОГРАММА

**проведения творческого экзамена по образовательной программе
В042 «Журналистика и репортерское дело»**

Тараз, 2025

Шығармашылық емтиханды өткізу бағдарламасы	Н 2-4.28-2024 20.12.2024	 DULATY UNIVERSITY Taraz since 1998
---	-----------------------------	---

Мазмұны/Содержание

1	Жалпы ережелер	3
	Общие положения	8
2	Шығармашылық емтиханды қабылдау тәртібі	3
	порядок приема творческих экзаменов	8
3	Шығармашылық емтиханды өткізу тәртібі	4
	Порядок проведения творческих экзаменов	9
4	Апелляцияны өткізу тәртібі	4
	Порядок проведения апелляции	9
5	Шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері	4
	Критерии оценок творческих экзаменов	9
6	Келісу парағы	14
	Лист ознакомления	

1. Жалпы ережелер

Осы бағдарлама Қазақстан Республикасы Білім және ғылыми министрінің «Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 19 қаңтардағы №111 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018ж 31 қазандағы №600 (өзгерістер мен толықтырулар) бұйрығы негізінде жасалынды.

Шығармашылық емтихан талапкерлердің шығармашылық қабілеттілігін және оқу бағдарламасын меңгерудегі шығармашылық бағыттарын тексеру болып табылады.

2. Шығармашылық емтиханды қабылдау тәртібі

Шығармашылық емтиханды ұйымдастыру және өткізу үшін қабылдау комиссиясының төрағасы және жауапты хатшысының шешімі мен емтиханды өткізу кезеңіне комиссия құрылады.

Комиссия құрамы тақ саннан тұрады және комиссия мүшелерінің көпшілік дауысымен комиссиясының төрағасы сайланады.

Шығармашылық емтихандарды өткізу білім бағдарламалары топтары бойынша Үлгілік қағидаларға сәйкес шығармашылық емтихан өткізілетін білім беру бағдарламалары топтарының тізбесіне сәйкес жүзеге асырылады.

Шығармашылық емтиханға тапсырушы талапкерлер қабылдау комиссиясына келесі құжаттарды тапсырады:

- 1) жалпы орта, немесе техникалық және кәсіптік, орта кәсіптік білімнен кейінгі білімі туралы құжатын (түпнұсқа);
- 2) 3 x 4 сантиметр көлеміндегі 2 фотосуреті;
- 3) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- 4) ҰБТ сертификаты.

Шығармашылық емтихан тапсыру үшін өтініштер қабылдау күнтізбелік жылғы **20 маусым мен 10 тамыз** аралығында жүзеге асырылады.

Шығармашылық емтихан күнтізбелік жылғы **7 шілде – 15 тамыз** аралығында өткізіледі.

Жалпы орта, техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білімнің білім беру бағдарламаларына түсуші талапкерлер **екі шығармашылық емтихан** тапсырады:

1-ші шығармашылық емтихан - (Тірек сөздерді) пайдалана отырып шығарма жазу;

2-ші шығармашылық емтихан -«Әңгімелесу».

Жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжаты бар оқуға түсушілер шығармашылық емтихандар **50 балдық** жүйе бойынша бағаланады.

Қысқартылған оқыту мерзімдерін көздейтін жоғары білім кадрларын даярлаудың ұқсас бағыттары бойынша түсуші талапкерлер үшін бір шығармашылық емтихан тапсырады яғни **(тірек сөздерді) пайдалана отырып шығарма жазады.** Шығармашылық емтихан **50 балдық** жүйе бойынша бағаланады.

Шығармашылық емтиханның нәтижесі бойынша балдың ең төменгі саны **5 балдан** жоғары болса, олар сәтті тапсырды деп есептеледі.

3. Шығармашылық емтиханды өткізу тәртібі

Шығармашылық емтихандарды өткізу бағдарламаның талаптарына сай қабылдау комиссиясының жауапты хатшысымен және орынбасарымен, комиссия мүшелерімен, техникалық хатшылармен қамтамасыз етіледі. Емтихан өткізу кезінде, өткізу орнына бөгде адамдар жіберілмейді. Шығармашылық емтиханға талапкерлер кестеге сәйкес келуі қажет.

Шығармашылық емтихан кестесі (емтиханды өткізу нысаны, күні, уақыты, емтихан тапсыру орны, консультациялар) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және құжаттарды қабылдау басталғанға дейін кешіктірілмей талапкерлер назарына жеткізіледі.

Талапкерлер шығармашылық емтихан өткізілетін аудиторияға жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткенде ғана жіберіледі.

Шығармашылық емтихан кезінде талапкерлерге өздерінің білімін және біліктілігін толық көрсетуге, тыныш жағдайда тапсыруға мүмкіндік беріледі.

Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде талапкерге өздерімен бірге ұстауға және байланыс құралдарын пайдалануға тыйым салынады.

Шығармашылық емтиханды тапсырар кезде талапкерге нөмерлер беріледі, емтиханды тапсыру ережесі түсіндіріледі, шығармашылық емтиханның басталуы және аяқталу уақыты, және нәтижесін хабарландыру орны мен апелляция туралы жеткізіледі.

Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде, талапкер төмендегідей талаптарды сақтауы тиіс:

1) тәртіпті сақтау және өз бетінше жұмыс істеу, емтихан қабылдаушымен және басқа түлектермен сөйлеспеуге тиіс.

2) емтихан өткізу орнынан кетпеу, басқа орынға барып қайта тұрмау қажет.

3) шығармашылық емтихан аяқталғанша емтихан қабылдаушының рұқсатынсыз кетіп қалмауға тиіс.

Ережені бұзған жағдайда талапкер емтихан орнынан шеттетіледі. Емтихан парақшасына не себептен шеттетілгендігі туралы жазылады және емтихан қабылдаушының қолы қойылады.

Егерде талапкер себепті жағдаймен емтиханға кешігіп қалса немесе келмесе, жазбаша өтінішін және себепті жағдай құжаттарын тапсырғаннан кейін ректордың рұқсатымен басқа күндері бекітілген кестеге сәйкес тапсыра алады.

Шығармашылық емтиханға себепті жағдаймен келмей қалу себептері:

1) талапкердің ауырып қалуы (емдеу мекемесінің мөрі басылған анықтаманы тапсыру);

2) кездейсоқ жағдай немесе жол-көлік оқиғасы (кездейсоқ жағдай немесе жол-көлік оқиғасы тіркелгені туралы мемлекеттік мекеменің анықтамасының болуы)

3) жақын туыстарының қайтыс болуы (әке-шешесі, жұбайы, балалары, ата-апасы, туған бауырлары және асырап алушы, асырап алған балалары (дәлелденетін анықтамамен). Себепті жағдаймен емтиханға келмегендер, шығармашылық емтихан өткізу уақытында қосымша берілген күні тапсыра алады.

Себепсіз шығармашылық емтиханға келмеген талапкер, емтихан тапсыруға жіберілмейді.

Екінші мәрте қатысуға және шығармашылық емтиханды қайта тапсыруға рұқсат етілмейді.

Шығармашылық емтиханның өткізу қорытындысы бағалау тізбесіне енгізіліп, комиссияның жасаған хаттамасымен қабылдау комиссиясының жауапты хатшысына

немесе оның орынбасарына нәтижесін хабарлау үшін өткізеді. Комиссияның хаттамасына төрағаның және қатысқан барлық комиссия мүшелерінің қолы қойылады.

Шығармашылық емтихан бейне немесе аудио жазбамен жабдықталған аудиторияларда (орындарда) өткізіледі.

Шығармашылық емтиханның нәтижелері емтихан өткізілген күні жарияланады.

Ескерту: Талапкердің өзінде болуы қажет:

- талапкердің өзінде болуы керек қаламсап (ручка);
- талапқа сай киім формасы.

Шығармашылық емтиханның біреуінен **5 балдан** төмен алған талапкер осы білім беру бағдарламасы бойынша жоғары оқу орнына түсе алмайды.

4. Апелляцияны өткізу тәртібі

Талаптарды сақтауды және шығармашылық емтихандарды бағалау кезіндегі даулы мәселелерді шешуді, емтихан өткізу кезеңінде шығармашылық емтиханды тапсырушы талапкерлердің құқығын қорғауды қамтамасыз ету мақсатында шығармашылық емтиханды өткізілу мерзімінде апелляциялық комиссия құрылады. Апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы жоғары оқу орны ректорының бұйрығымен бекітіледі.

Апелляцияға өтінішті апелляциялық комиссия төрағасының атына шығармашылық емтихан тапсырған адам өзі тапсырады, шығармашылық емтихан нәтижесі жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылданады, апелляциялық комиссия оны бір күн ішінде қарайды.

Апелляциялық комиссияның жұмысы төрағаның және комиссия мүшелерінің барлығының қолы қойылған хаттамамен ресімделеді.

5. Шығармашылық емтиханды бағалау

В042 «Журналистика және репортер ісі» журналистерін даярлау білім беру бағдарламасына түсетін жалпы орта, (орта жалпы) техникалық және кәсіптік, орта білімі бар талапкерлер екі шығармашылық емтихан тапсырады.

1-ші шығармашылық емтихан - (тірек сөздерді) пайдалана отырып шығарма жазу;

2-ші шығармашылық емтихан - «әңгімелесу».

Емтиханның қорытынды балы **50 балл** және **5** нормативтік балл сомасының көрсеткішінен тұрады.

Бірінші шығармашылық емтихан (тірек сөздерді) пайдалана отырып шығарма жазу

Шығармашылық емтихан (тірек сөздерді) пайдалана отырып шығарма жазу. Талапкер негізгі берілген тірек сөздерді пайдалана отырып, еркін тақырыпқа, әртүрлі жанрда, кез келген сюжетпен мәтін құрастырып шығарма жазады.

Емтиханның мақсаты – көркем және публицистикалық мәтінді құрастырудағы талапкердің шығармашылық қабілеттерін анықтау. Тірек сөздер ретінде сөз таптарынан алынған 20 сөз беріледі: зат есім, сын есім, сан есім, етістік және есімдіктер. Талапкер оны өз мәтінінде кез келген, яғни тура немесе ауыспалы мағынада - суреттеу, баяндау, толғаулар, сонымен қатар заметка, талдамалы шолу, очерк, корреспонденция және т.б. жанрларда жазуға мүмкіндігі бар.

Шығарма жазылуының міндетті шарттары:

- 20 сөздің барлығының қолданылуы (әрі ол сөздердің қайталануына рұқсат беріледі);

- ұсынылған тақырыптардың біреуін таңдауы;

- көлемі А4 форматындағы 2 қолжазбалық беттен кем болмауы тиіс.

Орындалған жұмысқа келесі талаптар қойылады:

1. Шығарма мәтіні өзара байланысты және тұтас болуы;

2. Стилистикалық жағынан жетілген болуы;

3. Мәтін сөздік қорының байлығы мен тіл мәнерінің мүмкіндіктерін көрсетуі шарт;

4. Мәтінде түрлі синтаксистік құрылымдар, тілдік және авторлық метафоралардың қолданылуы қажет.

Шығарманы бағалау критерилері:

Шығарма 50 балдан 5 балға дейін бағаланады.

50-39 балл - шығармада автордың идеясы, ойды баяндаудың логикалық жағы ескеріледі, сөздік қорының байлығы, синтаксистік сөйлем құрылысының әрқилы болуы мен сөз қолдануының дәлдігі, стильдік бірлігі мен текстің мәнерлі болуы шарт. Онда лексикалық, грамматикалық және стилистикалық қателердің болмауы тиіс. 1 орфографиялық немесе 1 тыныс белгісінен немесе 1,2 тілдік кемшіліктер жіберілсе рұқсат беріледі.

38-27 балл - шығармада логикалық баяндауда шамалы ой ауытқулар болса, лексикалық, грамматикалық қатар толыққанды, жазу стилі түсінікті болған жағдайда қойылады. 2 орфографиялық, 2 тыныс белгі немесе 1 орфографиялық және 3-4 тыныс белгі қате жіберілсе қойылады.

26-15 балл - шығармада автор ойы жеткіліксіз көрсетілген, баяндау тәртібінде айтарлықтай қателердің болуы, сөздік қоры аз, автор тілдің мәнерлі мүмкіндіктерін қолдана алмаған жағдайда қолданылады. 4 орфографиялық және 4 пунктуациялық қате немесе 3 орфографиялық және 5 пунктуациялық, не 7 пунктуациялық және де 5-тен көп емес тілдік қателер ескеріледі.

14-5 балл - шығармада идея бола тұра, ой жинақтауы шашыраңқы, сөздік қоры мүлдем төмен, шығарма көлемі аз, сөз саптауы төмен, грамматикалық, стилистикалық қателерге көп жол берілуі. 7 орфографиялық және 7 пунктуациялық немесе 6 орфографиялық және 8 пунктуациялық, не 5 орфографиялық және 9 пунктуациялық, сонымен қатар 7 тілдік қателері мен дәлсіздіктер төмен болғанда қойылады.

Екінші шығармашылық емтихан

«Әңгімелесу»

Жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік (бастауыш немесе орта кәсіптік), орта білімнен кейінгі білімі туралы құжаттары бар түсуші талапкерлер үшін)

Емтиханның мақсаты - талапкердің коммуникациялық машықтарын анықтау. Дәстүрлі түрде әңгімелесу кезінде талапкерлер өзі туралы, болашақ білім беру бағдарламалары жайында айта алуы қажет. Әңгімені берілген тақырып бойынша ой өрбіте алуы, өзінің көзқарасын білдіріп, себебін жеткізе алуы қажет.

Әңгімелесу барысында талапкердің осы білім беру бағдарламасына қызығушылығы, дүниетанымы, тән кәсіби қасиеттерінің болуын анықтау көзделеді.

Әңгімелесудің негізі ретінде талапкердің басылымдарда (сонымен қатар мектептегі) және электрондық БАҚ-та (сонымен қатар мектеп сайттарында) жарияланымдардың басылуы, жарыққа шығуы ескеріледі.

Талапкердің журналистика білім беру бағдарламасына бейімділігін анықтауға қойылатын негізгі талаптар:

1. Ақпарат берудегі сөйлеу шеберлігі;
2. Әлеуметтік желілерді пайдалану қабілетін анықтау;
3. Талапкердің шығармашылыққа бейімділігі;
4. Жалпы дүние танымы және саяси сауаттылығы;
5. Бұқаралық ақпарат құралдары туралы және олардың ерекшелігін білуі

Әңгімелесудегі бағалау критерилері:

Екінші шығармашылық емтихан алғашқыдағыдай 50 балдан 5 балға дейін бағаланады.

50-39 балл - талапкер ойын ашық, дұрыс жеткізе алады. Дүниетанымы кең, бағалау мен талдауға бейімділігі бар. Өзінің ойы, көзқарасы болуы, білімінің тереңдігі, әңгімені әр түрлі тақырыпта жүргізе білуі, қазіргі бұқаралық ақпарат құралдарынан жан-жақты хабары байқалғанда; байқауға ұсынылған жарияланымдар жоғарыдағы талаптарға толықтай сай болғанда қойылады.

38-27 балл - талапкер әдеби тілдің нормаларын қолдана біледі, логикалық ойлайды, осы мамандыққа айтарлықтай қызығушылықтары бар. Алайда сөздік қоры шамалы төмен. Талапкер қазіргі БАҚ-пен жеткілікті түрде таныс емес. Байқауға ұсынылған жарияланымдар жоғарыдағы талаптарға сай болғанда қойылады.

26-15 балл - талапкер сөздерінде сөйлеу ақаулары бар, сөздік қоры кедей, логикалық тәртібі жоқ, алайда болашақ мамандығына деген қызығушылық пен әуестік бар. Байқауға ұсынылған жарияланымдар жоғарғы талаптарға жартылай сай келгенде қойылады.

14-5 балл - талапкердің ауызша сөйлеуде көп қателері бар, сөйлеу реті логикалық тәртіпке сүйенбейді, сөздік қоры таяз. Талапкер қазіргі бұқаралық ақпарат құралдарымен мүлдем таныс емес. Байқауға ұсынылған жарияланымдар жоғарыдағы талаптарға сай емес жағдайда қойылады.

**В042 «Журналистика және репортер ісі»
білім беру бағдарламалары тобы бойынша**

(қысқартылған оқыту мерзімдерін көздейтін жоғары білімнің білім беру
бағдарламаларына оқуға түсетін талапкерлер үшін)

Шығармашылық емтихан (тірек сөздерді) пайдалана отырып шығарма жазу. Талапкер негізгі берілген тірек сөздерді пайдалана отырып, еркін тақырыпқа, әртүрлі жанрда, кез келген сюжетпен ұсынылып таңдалған тақырыптар бойынша мәтін құрастырып шығарма жазады.

Емтиханның мақсаты – көркем және публицистикалық мәтінді құрастырудағы талапкердің шығармашылық қабілеттерін анықтау. Тірек сөздер ретінде сөз таптарынан алынған 20 сөз беріледі: зат есім, сын есім, сан есім, етістік және есімдіктер. Талапкер оны өз мәтінінде кез келген, яғни тура немесе ауыспалы мағынада - суреттеу, баяндау, толғаулар, сонымен қатар заметка, талдамалы шолу, очерк, корреспонденция және т.б. жанрларда жазуға мүмкіндігі бар.

Шығарма жазылуының міндетті шарттары:

- 20 сөздің барлығының қолданылуы (әрі ол сөздердің қайталануына рұқсат беріледі);
- ұсынылған тақырыптардың біреуін таңдауы;
- көлемі А4 форматындағы 2 қолжазбалық беттен кем болмауы тиіс.

Орындалған жұмысқа келесі талаптар қойылады:

1. Шығарма мәтіні өзара байланысты және тұтас болуы;
2. Стилистикалық жағынан жетілген болуы;
3. Мәтін сөздік қорының байлығы мен тіл мәнерінің мүмкіндіктерін көрсетуі шарт;
4. Мәтінде түрлі синтаксистік құрылымдар, тілдік және авторлық метафоралардың

қолданылуы қажет.

Шығарманы бағалау критерилері:

Шығарма 20 балдан 5 балға дейін бағаланады.

20-15 балл- шығармада автордың идеясы, ойды баяндаудаудың логикалық жағы ескеріледі, сөздік қорының байлығы, синтаксистік сөйлем құрылысының әрқилы болуы мен сөз қолдануының дәлдігі, стильдік бірлігі мен текстің мәнерлі болуы шарт. Онда лексикалық, грамматикалық және стилистикалық қателердің болмауы тиіс. 1 орфографиялық немесе 1 тыныс белгісінен немесе 1,2 тілдік кемшіліктер жіберілсе рұқсат беріледі.

14-10 балл- шығармада логикалық баяндауда шамалы ой ауытқулар болса, лексикалық, грамматикалық қатар толыққанды, жазу стилі түсінікті болған жағдайда қойылады. 2 орфографиялық, 2 тыныс белгі немесе 1 орфографиялық және 3-4 тыныс белгі қате жіберілсе қойылады.

9-6 балл - шығармада автор ойы жеткіліксіз көрсетілген, баяндау тәртібінде айтарлықтай қателердің болуы, сөздік қоры аз, автор тілдің мәнерлі мүмкіндіктерін қолдана алмаған жағдайда қолданылады. 4 орфографиялық және 4 пунктуациялық қате немесе 3 орфографиялық және 5 пунктуациялық, не 7 пунктуациялық және 5-тен көп емес тілдік қателер есептеледі.

5 балл- шығармада идея бола тұра, ой жинақтауы шашыранқы, сөздік қоры мүлдем төмен, шығарма көлемі аз, сөз саптауы төмен, грамматикалық, стилистикалық қателерге көп жол берілуі ескеріледі. 7 орфографиялық және 7 пунктуациялық немесе 6 орфографиялық және 8 пунктуациялық, не 5 орфографиялық және 9 пунктуациялық, сонымен қатар 7 тілдік қателері мен дәлсіздіктер төмен болғанда қойылады.

1. Общие положения

Настоящая программа разработана на основании «Типовых правил приема на обучение в организации образования, реализующие профессиональные учебные программы высшего образования» Утвержденной постановлением Правительства Республики Казахстан от 19 января 2012 года №111 (О внесении изменений и дополнений) в приказ министра Образования и науки Республики Казахстан 2018 года. от 31 октября №600 составлен на основании приказа.

Творческим экзаменом является проверка творческих способностей абитуриентов и творческих направлений освоения учебной программы.

2. Порядок приема творческих экзаменов

Для организации и проведения творческого экзамена по решению председателя и ответственного секретаря приемной комиссии и на период проведения экзамена создается комиссия

Для организации и проведения творческого экзамена создается комиссия по решению председателя и ответственного секретаря приемной комиссии и на период проведения экзамена.

Комиссия состоит из нечетного количества, и большинством голосов из числа членов комиссии избирается председатель комиссии.

Проведение творческих экзаменов осуществляется по группам образовательных программ, в соответствии с Перечнем групп образовательных программ, по которым проводятся творческие экзамены согласно приложению к настоящим Типовым правилам.

Абитуриенты, сдавшие творческие экзамены, сдают в приемную комиссию следующие документы:

- 1) документ об общем среднем или техническом и профессиональном, послесреднем профессиональном образовании (подлинник);
- 2) 2 фотокарточки размером 3 x 4 сантиметра;
- 3) копию документа, удостоверяющего личность;
- 4) сертификат ЕНТ (при его наличии);

Прием заявлений для сдачи творческих экзаменов осуществляется с **20 июня по 10 августа** календарного года.

Творческий экзамен проводится с **7 июля по 15 августа** календарного года.

Абитуриенты, поступающие на образовательные программы высшего образования, требующие общего среднего, технического и профессионального или послесреднего образования творческой подготовки, сдают два творческих экзамена:

1-й творческий экзамен: **«Сочинение по опорным словам»**

2-й творческий экзамен: **«Собеседование»**

Творческие экзамены для поступающих, имеющих документы об общем среднем или техническом и профессиональном, послесреднем образовании, оцениваются по **50-балльной системе.**

Абитуриенты, поступающие на группу образовательных программ высшего образования, требующих творческой подготовки по родственным направлениям подготовки кадров высшего образования, предусматривающих сокращенные сроки обучения, сдают один творческий экзамен по предмету **«Сочинение по опорным словам»** и оценивается по **50-балльной системе.**

Если минимальное количество баллов по результатам творческого экзамена превышает **5 баллов**, они считаются успешно сданными.

3. Порядок проведения творческих экзаменов

Проведение творческих экзаменов обеспечивается ответственным секретарем и заместителем приемной комиссии, членами комиссии, техническими секретарями в соответствии с требованиями программы. Во время проведения экзамена к месту проведения не допускаются посторонние лица. Абитуриенты на творческие экзамены должны соответствовать расписанию. Расписание творческих экзаменов (форма проведения экзамена, дата, время и место проведения, консультации) утверждается председателем приемной комиссии и доводится до сведения абитуриентов не позднее до начала приема документов.

Допуск абитуриентам в аудиторию проведения творческих экзаменов осуществляется при предъявлении документа, удостоверяющего личность.

На творческих экзаменах обеспечивается спокойная и доброжелательная обстановка, абитуриентам предоставляется возможность наиболее полно проявить уровень своих знаний и умений.

Во время проведения творческих экзаменов абитуриентам не допускается иметь при себе и использовать средства связи.

После начала творческого экзамена каждому абитуриенту выдается номера и объясняются правила сдачи экзамена, а также указывается время начала и окончания творческого экзамена, время и место объявления результатов и проведения апелляции.

Во время проведения творческих экзаменов абитуриенты соблюдают следующие требования:

- 1) соблюдать дисциплину и работать самостоятельно, не разговаривать с экзаменаторами и другими абитуриентами;
- 2) не уходить с места проведения экзамена, не перестраиваться на другое место;
- 3) не оставлять место проведения без разрешения экзаменатора до окончания творческого экзамена.

За нарушение настоящих Правил абитуриент удаляется из места проведения экзамена. При этом на экзаменационном листе делается запись о причине удаления, заверенная подписями экзаменаторов.

В случае опоздания абитуриента или его не явки на экзамен по уважительной причине, он допускается к творческому экзамену в другое время в рамках утвержденного расписания по разрешению ректора на основании письменного заявления и предоставления документа, подтверждающего уважительную причину пропуска творческого экзамена. Уважительной причиной пропуска творческого экзамена является:

- 1) болезнь абитуриента (подтверждается предъявлением справки о болезни из лечебного учреждения, заверенной печатью лечебного учреждения);
- 2) чрезвычайная ситуация, а также дорожно-транспортное происшествие (подтверждается предъявлением справки государственной организации, зафиксировавшей факт чрезвычайной ситуации или дорожно-транспортного происшествия);
- 3) смерть близких (родители, супруги, дети, усыновители, усыновленные, полнородные и неполнородные братья и сестры, дедушка, бабушка) родственников (подтверждается справкой).

Лица, не явившиеся на творческий экзамен по уважительной причине, допускаются к ним в дополнительно определенный день не позднее сроков проведения творческих экзаменов.

Абитуриенты, не явившиеся на творческие экзамены без уважительной причины, к сдаче экзамена не допускаются. Повторное участие и пересдача творческих экзаменов не допускается.

Проведения творческого экзамена оформляются ведомостью оценок, протоколом комиссии в произвольной форме и передаются ответственному секретарю приемной комиссии (его заместителю) для объявления результатов. Протокол комиссии подписывается председателем и всеми присутствующими членами комиссии.

Творческие экзамены проводятся в аудиториях, оснащенных видео или аудио записью.

Результаты творческих экзаменов объявляются в день проведения экзамена.

Примечание: Абитуриентам для сдачи творческого экзамена при себе необходимо иметь:

- иметь ручку;
- соответствует должна быть форма одежды;

Абитуриент, набравший менее **5 баллов** из одного творческого экзамена, не может поступить в вуз по данной образовательной программе.

4. Порядок проведения апелляции

Обеспечения соблюдения требований и разрешения спорных вопросов при оценке специальных экзаменов, защиты прав абитуриентов, сдающих творческие экзамены в период проведения экзамена, в период проведения творческого экзамена создается апелляционная комиссия. Председатель и состав апелляционной комиссии утверждаются приказом ректора вуза.

Заявление на апелляцию подается на имя председателя апелляционной комиссии лично лицом, сдавшим творческий экзамен, принимается до 13.00 часов следующего дня после объявления результатов творческого экзамена и рассматривается апелляционной комиссией в течение одного дня.

Работа апелляционной комиссии оформляется протоколом, подписанным председателем и всеми членами комиссии.

5. Критерии оценок творческих экзаменов

Абитуриенты, имеющих документы об общем среднем (среднем общем) или техническом и профессиональном, послесреднем образовании поступающие на образовательную программу В042 «Журналистика и репортерское дело» сдают два творческих экзамена.

1-й творческий экзамен - «Сочинение по опорным словам»

2-ой творческий экзамен - «Собеседование»

Итоговый балл экзамена состоит из показателя суммы **50 баллов** и **5** нормативных баллов.

Первый творческий экзамен «Сочинение по опорным словам»

Цель данного экзамена - выявить и оценить умение продуцировать письменный текст на свободную тему, с любым сюжетом, в любом художественном или публицистическом жанре. Сочинение по опорным словам позволяет абитуриентам проявить творческую фантазию, уровень владения языком, умение и навыки выражать мысли в письменной форме, начитанность и широту кругозора, грамотность и стилистическое чутье.

В качестве опорных слов абитуриентам даются 20 слов знаменательных частей речи(имя существительное, имя прилагательное, имя числительное, глагол и местоимение). Абитуриент в своем тексте может использовать слова как в прямом, так и в переносном значении, у него есть возможность облечь сочинение в любую из основных функционально-смысловых форм речи: повествование, описание, рассуждение, а также жанров (заметки, информационного обзора, очерка или корреспонденцию).

Обязательные условия написания сочинения:

- использование всех 20 слов (эти слова могут в тексте сочинения повторяться);
- наличие темы (идеи);
- объем не менее двух рукописных страниц в формате А4.

Требования, предъявляемые к выполненной работе:

- текст сочинения должен быть связным и целостным;
- стилистически совершенным;
- сочинение должно раскрывать богатство словарного запаса и творческие возможности абитуриента;
- в тексте по возможности должны быть использованы различные стилистические конструкции, языковые и авторские метафоры.

Критерии оценки сочинения / Сочинение оценивается от 50 до 5 баллов.

50-39 баллов– наличие темы, идеи, логическая последовательность в изложении мыслей, аргументированность использования слов, разнообразие синтаксических конструкций, стилистическое единство, использование изобразительно-выразительных средств. Отсутствие лексических, грамматических и стилистических ошибок. Абитуриент владеет языком в письменной его форме на очень высоком уровне.

Допускаются 1 орфографическая, 1 пунктуационная ошибка и 1-2 речевых недочета.

38-27 баллов ставятся, если встречаются незначительные отклонения в логике изложения, текст характеризуется целостностью и стилистическим единством, однако существуют неточности в употреблении слов и грамматические недочеты. В целом абитуриент владеет языком в письменной его форме на достаточно высоком (хорошем) уровне.

Допускаются 2 орфографические, 2 пунктуационные либо 1 орфографическая и 3-4 пунктуационные ошибки.

26-15 баллов– идея сочинения выражена, однако автор недостаточно четко и ясно излагает свои мысли, имеет несколько ограниченный словарный запас, не использует изобразительно-выразительные средства языка. В целом абитуриент владеет языком в письменной его форме на среднем уровне.

Допускаются 4 орфографические и 4 пунктуационные, либо 3 орфографические и 5 пунктуационных, либо 7 пунктуационных и не более 5 речевых ошибок.

14-5 балл -тема сочинения так или иначе присутствует, но отсутствует логика в изложении мысли, словарный запас небогат, объем сочинения меньше требуемого, много грамматических, стилистических ошибок. В целом абитуриент владеет языком в письменной его форме на весьма среднем уровне.

Встречаются 7 орфографических и 7 пунктуационных, либо 6 орфографических и 8 пунктуационных, либо 5 орфографических и 9 пунктуационных, а также 7 речевых ошибок.

Абитуриент, получивший менее **5 баллов**, признается не сдавшим творческий экзамен.

Второй творческий экзамен «Собеседование»

Цель экзамена – выявление коммуникативных навыков абитуриента, владение языком в устной форме. В ходе традиционного собеседования абитуриенты должны иметь возможность рассказать о себе и своих будущих образовательных программах.

Он должен уметь развивать свои мысли по заданной теме, демонстрировать собственное мировоззрение, речь должна быть аргументированной.

Основа собеседования - публикация материалов абитуриента в печатных (в том числе школьных) и электронных СМИ (в том числе на школьных сайтах).

Требования, к определению склонности абитуриента к специальности журналистики:

1. Речевого мастерства в передаче информации;
2. Определение способности использовать социальные сети;
3. Склонность абитуриента к творчеству;
4. Общее мировосприятие и политическая грамотность;
5. Знание о средствах массовой информации и их специфике.

Критерии оценки собеседования

Второй творческий экзамен, так же как и первый, оценивается от 50 до 5 баллов.

50-39 баллов - абитуриент ясно и правильно может донести свою мысль. Широкий кругозор, есть способности к анализу и оценке. Имеется собственная позиция, обладает глубокими знаниями в различных областях, может вести беседы на разные темы, хорошо знаком с современными средствами массовой информации. Публикации, предложенные для конкурса, полностью соответствуют предъявляемым выше требованиям.

38-27 баллов- в своей речи абитуриент опирается на языковые литературные нормы, логически мыслит, проявляет достаточный интерес к данной специальности. Однако словарный запас не очень большой. Абитуриент недостаточно знаком с современными средствами массовой информации. Публикации, предложенные для конкурса, в целом соответствуют предъявляемым выше требованиям.

26-15 баллов – в речи встречаются небольшие отклонения от литературных норм, словарный запас довольно небольшой, нет логической связи между предложениями, однако проявляет интерес и увлеченность будущей профессией. Публикации, предложенные для конкурса, в целом соответствуют предъявляемым выше требованиям.

14-5 балла- встречается много ошибок в устной речи абитуриента, нет логической последовательности в устном изложении мыслей, очень беден словарный запас. Абитуриент совсем не знаком с современными средствами массовой информации. Публикации, предложенные для конкурса, не соответствуют предъявляемым выше требованиям.

Абитуриент, получивший менее **5 баллов**, признается не сдавшим творческий экзамен.

По группе образовательных программ

В042 «Журналистика и репортерское дело»

(для лиц, поступающих на родственную специальность по сокращенным образовательным программам с ускоренным сроком обучения)

Творческий экзамен «Сочинение по опорным словам»

Цель данного экзамена - выявление у поступающих способностей и личностных предпосылок к овладению профессией журналиста, оценка умения продуцировать письменный текст на свободную тему, с любым сюжетом, в любом художественном или публицистическом жанре. Сочинение по опорным словам позволяет абитуриентам проявить творческую фантазию, уровень владения языком, умение и навыки выражать мысли в письменной форме, начитанность и широту кругозора, грамотность и стилистическое чутье.

В качестве опорных слов абитуриентам даются 20 слов знаменательных частей речи (имя существительное, имя прилагательное, имя числительное, глагол и местоимение). Абитуриент в своем тексте может использовать слова как в прямом, так и в переносном значении, у него есть возможность облечь сочинение в любую из основных функционально-смысловых форм речи: повествование, описание, рассуждение, а также жанров (заметки, информационного обзора, очерка или корреспонденцию).

Обязательные условия написания сочинения:

- использование всех 20 слов (эти слова могут в тексте сочинения повторяться);
- наличие темы (идеи);
- объем не менее двух рукописных страниц в формате А4.

Требования, предъявляемые к выполненной работе:

- текст сочинения должен быть связным и целостным;
- стилистически совершенным;
- сочинение должно раскрывать богатство словарного запаса и творческие возможности абитуриента;
- в тексте по возможности должны быть использованы различные стилистические конструкции, языковые и авторские метафоры.

Критерии оценки сочинения

Сочинение оценивается от 20 до 5 баллов.

20-15 баллов – наличие темы, идеи, логическая последовательность в изложении мыслей, аргументированность использования слов, разнообразие синтаксических конструкций, стилистическое единство, использование изобразительно-выразительных средств. Отсутствие лексических, грамматических и стилистических ошибок. Абитуриент владеет языком в письменной его форме на очень высоком уровне.

Допускаются 1 орфографическая, 1 пунктуационная ошибка и 1-2 речевых недочета.

14-10 баллов ставятся, если встречаются незначительные отклонения в логике изложения, текст характеризуется целостностью и стилистическим единством, однако существуют неточности в употреблении слов и грамматические недочеты. В целом абитуриент владеет языком в письменной его форме на достаточно высоком (хорошем) уровне.

Допускаются 2 орфографические, 2 пунктуационные либо 1 орфографическая и 3-4 пунктуационные ошибки.

9-6 баллов – идея сочинения выражена, однако автор недостаточно четко и ясно излагает свои мысли, имеет несколько ограниченный словарный запас, не использует изобразительно-выразительные средства языка. В целом абитуриент владеет языком в письменной его форме на среднем уровне.

Допускаются 4 орфографические и 4 пунктуационные, либо 3 орфографические и 5 пунктуационных, либо 7 пунктуационных и не более 5 речевых ошибок.

5 балла – тема сочинения так или иначе присутствует, но отсутствует логика в изложении мысли, словарный запас небогат, объем сочинения меньше требуемого, много

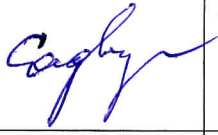
грамматических, стилистических ошибок. В целом абитуриент владеет языком в письменной его форме на весьма среднем уровне.

Встречаются 7 орфографических и 7 пунктуационных, либо 6 орфографических и 8 пунктуационных, либо 5 орфографических и 9 пунктуационных, а также 7 речевых ошибок.

Абитуриент, получивший менее **5 баллов**, признается не сдавшим творческий экзамен.

Шығармашылық емтиханды өткізу бағдарламасы	Н 2-4.28-2024 20.12.2024	 DULATY UNIVERSITY Taraz since 1998
---	-----------------------------	---

6. Келісу парағы/ Лист ознакомления

Қызметі/Должность	Ф.И.О.	Қолы /Подпись	Мерзімі/ Дата
Келісілді/Согласовано:			
Академиялық жұмыс жөніндегі департамент директоры / Директор департамента по академической работе	Садиев А.К.		23.04.2025 ж.
Филология және гуманитарлық ғылымдар факультетінің деканы Декан факультета филологии и гуманитарных наук	Исабекова Г.Б.		23.04.2025 ж.
Қабылдау комиссиясының жауапты хатшысы/ Ответственный секретарь приемной комиссии	Назарбекова А.А.		23.04.2025 ж.
Әзірленді/Разработано:			
Журналистика және филология кафедрасының меңгерушісі / Заведующий кафедрой Филологий и журналистики	Қарымбаева К.М.		23.04.2025 ж.